

le dokazati, da najem ta je očitna in živa potreba, da se po besedah presvitlega cesarja veljavšina papirnatega dnarja spet povzdigne na veljavšino kovanega dnarja, in za izverstne državne stroške se nabere potrebni dnar.

Ozir po svetu.

Praznovanje Bairama na Turškem.

Iz Carigrada se 26. junia sledeče piše: Danes se je začelo praznovanje bairama; skozi 4 dni bojo počivale spet vse dela, in sultan se je po stari navadi podal v naj imenitniši družbi v veliko mošejo (cerkev) sultana Ahmeta, spremljan od Šejk-ul-Islama, prvih ulemov in vsih višjih oblastnikov. Po veliki slovesnosti v stolni palači Top-Kapu se je začela ta dan navadna ceremonija, da so vsi ministri na tronu sedečemu sultanu nogo kuševali, drugi oblastniki pa rokav njegovega plajša. 27. dan Ramazana je bila velika slovesnost v haremu (babjišču) sultanovem. Sultan je ostal do polnoči v svojem šotoru v Tofani, in se potem v svoje cesarsko poslopje podal, kjer se mu je smela nova zala Čirkaska pokloniti.

Slovanski popotnik.

* Francoski vradni časopis „Moniteur“ je prinašal prestave serbskih pesem od prof. Matija Bana v Belemgradu, ki pojejo slavo Sultanu in Napoleonu. Zavalj njih, kakor se sliši, je zgubil gosp. profesor svojo službo. Gosp. Matija Ban je iz Beligrada 2. junia poslal vredništvu „Nevena“ pismo, v katerem opravičuje svojo hvalno pesem na sultana; ker pa se „Neven“ s politiko ne peča, so sostavek ta natisnile zagrebške „narodne novine“. Gosp. Ban zagovarja svoje početje med drugim takole: „Izmedju sultana i staro-turske stranke ja povlačim oddvajateljnu čertu, koja ih udaljuje kao nebo od zemlje. Kako iskreno mislim o prvomu (sultanu), to sviedoči ona moja pjesma, a kako o drugoj (staro-turški stranki) sviedoči Mejrima. Ja hoću, da sam pravedan sa svakim, i kao što nedopuštam momu rodoljubju, da mi duševnu slobodu podjarmi i zamagli dotle razum, da nemogu uviditi i pohvaliti kreposti ma kakvog čovieka, tako isto nedopuštam ni sebičnosti svojoj, da me navedu na podlo laskanje onoga, što hvaliti nije vredno, kad bih tim laskanjem imao postati čoviekom najsretnim. Takvoga me Bog dao; pak dopao se ili ne dopao ljudima, to mi je sve jedno. Dakle kao što su sve pjesme, koje sam napisao, plod osviedočenja moga, tako je i pjesna sultanova. Borba (vojska) za napredovanje čoviečanstva na iztoku, borba velikoúmnna, velikodušna, krepka, nepopustajuća, skopčana s trudom i s pogibeli najvećom, koju sultan gotovo usamljen vodi za cielom jednim narodom, u meni pobudjava najživlju simpatiju; a kad pomislim, da ta borba ide na oborenje političnog pervenstva Osmanliah, na zavedenje gradjanske jednopravnosti i verske slobode, jednom rieči, na podignutje čiste demokratnosti na razvalama spajinstva, a da to sve mora najposlie iz blata izvući 6 milionah braće moje, ja, s te točke vida čoviečanskog i slavjanskog, molim Boga, da se ta borba srećno i što prie dokonča, a slavim čovieka toliko uzvišivšeg se nad narodom svojim, koi ju je preduzeo. Na tu se samo pohvalu ograničava moja pjesma sultanu; a ona stojí u suglasju sa mnienjem, koje o njemu ima sav izobražen svet. — Slavjani iz družih državah još nisu obratili na nas u Turskoj toliku pomnju, da bi točno ocienili naš položaj i praktična uslovja našega napredovanja. Vrieme je već, da upitamo jugoslavjansku inteligenciju: kakvu je rolu igrala dosada u Turskoj i kakve su posledice toga? Da

li je ona pomnjivim okom pratila kretanje carigradskog dvora, izmierila rezultate toga kretanja za Slavjane, nastojala da tamo zadobije povierenja i upliva? . . . ni-pošto! Ona je pievala spasenje, vikala nesmisleno po novinama i riečma osvajala sve do Carigrada! To bi zaisto mogo biti liep predmet za karikaturu; ali to sada već ništa nepomaže narodu našem“. itd.

* Društvo sv. Mohora naznanja, da „Goffine“ bo skorej dokončan; že je tiskana 44. pola, še 2—3 pole, in ta težko pričakovana knjiga bo pri kraju, ter se bo gg. društvenikom razpošiljala. Eno knjigo razpošiljati pride društvu na 50—60 fl. srebra. Zato se mu modro zdí, 2—3 tedne z razpošiljanjem „Djanja Svetnikov, II. dela“ čakati in potem vse skup ob enem razposlati. — Dalje pravi, da misel, zbirati slovenske pridige, jih kakemu knjigarju prodati, in, kar se za rokopis dobí, matici našega društva pridjati, je padla na rodovitno zemljo. Že je mu precej gospodov ustmeno in pismeno obljubilo, skoraj kaj poslati. Čast. gosp. Jožef Furlani je nam pa že poslal lepo pridigo od zjutrajne molitve. Gospodje! marsiktera pridiga se poriva po omarah in plesnuje: prosimo! pošljite jo nam, da gre med ljube Slovence in dober sad obrodi! Kar je, vse nam prav pride, vse se da opiliti in ogladiti“.

* Imenitni spis gosp. Ludevita Štura o narodnih pesmih in povestih slovanskih, ktereja je česka matica izdala, izhaja sedaj v nemški prestavi.

* Dr. Lad. Rieger je imenitno delo: „Življenje Mohamedanov dokončal in že je četerti in poslednji zvezek na svitlem.

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Remšnika na Štaj. 7. julia. Kaj veselega bi Vam, ljube Novice, rad iz okolice naše oznanil, pa mi je, žalibog! poleg vse moje dobre volje nemogoče, ker se v vsakem obziru pri nas le hujše godí, kakor povsod. Posebno v brežnatih totih krajih je velika sila za kruh, in naj še bi nam Bog letošnjo setev odvzel, ktera se prav obilaa prikazuje, bi ljudje resnično obupati morali. Le kadar je letina dobra, se tū komaj toliko pridela, da ima vsak za svojo potrebo zadosti; zdaj pa, ko se že nektere leta ni polovina od navadnega pridelalo, ljudje zares več glada zavžijejo, kakor kruha. Dnara pa zdaj za lés tudi skoro ni dobiti, da bi si kruh kupovati zamogli; pa saj so že tudi vsega posekali, tako, da bo v nekterih letih mnogim kmetom potreba, za derva dalje po svetu gledati. — Strašno hudodelstvo se je predminivši teden tū zgodilo, ktero bi bilo lahko grozno žalostne posledke imelo. Vsi stariši in oskerbniki naj si nad tem svariven izgled vzamejo, kam prisiljena ženitev peljá. Minivši pust se je omožila mlada, še komaj 21 let stara deklina srednje premožnih staršev z vdovcom, kteri je že 50 let za seboj prevalil. Dekle pa je bilo mehkih čutov, in ko je omoženo bilo, je bilo skoz in skoz otožnega serca; od poprejšnjega njenega življenja — gledé vsega — se le s pohvalo govori. Ko se je vdovec zdaj vdrugeč ženil, so mu ljudje svetovali, naj bi si v letih primerjeno ženo izbral, pa je vsakokrat odgovoril: „kaj jaz — staro ženo? Nikdar! Jaz čem mlado ženo imeti“. In tako si je res omenjeno dekle za ženo izprosil, in ker je imel še precej lepo kmetijo, so mu jo starši v mrežo nagnali. Na besede gosp. župnika (fajmoštra) pri zapisovanju, da ne bota onadva nikdar mogla srečno in zadovoljno vkupaj živeti, ker je prevelik razloček v starosti, je njeni oče odgovoril: „I han ja a a jung's Weib, und wir leben do gut mit a nand“ (to je, tudi jaz imam mlado ženo in vendar živiva dobro skupej). Kako pa se je toto prerokovanje spolnilo, se iz tega vidi, ker sta se novooženjena že drugi teden po ženitvi stepla, in ona je njemu po Duhovskem že 4krat

mišnico v jedi mešala. Ko bi bila ona dosto tega mišjega strupa dodjala, bi bil mož s 5 svojimi otroci na naj žalostnejšo vižo smert storil; tako pa so jo vsi precej iz sebe pometali, in družih nasledkov ni bile. — Naj bo to starim vdovcom in vdovom svariven izgled, kakoršne neveste in ženine da naj si izbirajo; fantom in dekletam pa tudi strašen opomin, da pri takošni prilležitosti nimajo v vsem ubogati svojih staršev. Starši pa tudi, mislim, ne bodo mogli svoje vesti tako lahko utolažiti, kateri na takošno vižo svojega otroka nesrečnega storijo. Ko jo je mož od hiše izgnal, se je skoz 8 dni noč in dan po lesu skrivala, ker si ni upala na svetlo, in le ko nobenega od njene rojstne hiše ni bilo doma, je prišla v hram, da si je nekoliko živeža nabrala, da se je tako preživiti mogla. 8 dan jo je našel oče sam, in jo k predstojniku prignal, kateri jo je potem k njenemu možu z lepimi besedami odpravil. Na večer so žandarji že po njo prišli, in jo na dotično mesto odpeljali, kjer s skesanim sercom zaslužene kazni pričakuje.

Velovlački Diga.

Iz Gutenhaga na Štaj. se piše v „W. d. stei. L.“: Toča ponoči, ktere pri nas dosihmal skor nikdar ni bilo, hoče letos prav navadna biti. 26. dan p. m. ob desetih ponoči je toča, kakor drobne hruške debela, v Rupersbaški, Jerniški, Metavski, Viški soseski in še več družih polje in ngrade popolnoma pokončala.

Od Noveštife na Štajarskem 5. julia. D. — Namest stare farne in sloveče romarske cerkve pri Divici Marii v Noviščtiti nad Gornjogradom (Oberburg), ki je leta 1850 23. velikega travnika popolnoma pogorela, stoji zdaj po neskončni milosti božji in Njegovi prečudni pomoči nova lepa cerkev, ki bode letos 13. dan velikega serpana (augusta) za hišo božjo posvečena. Naj zvedó to naši bližnji in daljni prijatli!

Iz Celja. Na sv. Petra in Pavla dan o pol eno opoldne je bil tukaj tak vihar s točo in ploho, da nobeden kaj tacega ne pomne in je vse mislilo, da se bliža sodni dan; kozolce je metal, strehe odkrival in dimnike razderal, da je bilo joj; na farni cerkvi je križ, kateri si je gotovo že marsikteri nevihti obranil, zavil, in v bližnji okolici je 200 let stari hrast s korenino izruval in na stran vergel. Sreča le, da ta uima ni več kot kake 3 minute terpela, sicer bi ne bila v Celji nobena streha na hiši ostala. Toča ni tukaj veliko škodovala, ker je le redko med dežjem padala, več pa je škodovala pri sv. Uršuli in v Dramljah.

Iz Ljubljane. Mestni odbor je v predvčerajni seji sklenil: naj se mestna kasa pri deržavnem zajemu vdeleži z 30.000 fl.; kako naj se pa ta reč izpelje in tiste obligacije, ki jih že ima ali ki jih še le bo dobila, obernejo za novi zajem, je izročeno posebnemu odboru, v kterega so voljeni bili gospodje: Lukman, Mühleisen, Gregel, Holzer in dr. Rudolf. — Stražišče nekdanje narodne straže, ki je bilo zidano leta 1848 ob vertu deželnega poglavarja, bojo ob kratkem poderli. — Gosp. dr. Klun je prejel za bukve „Denkmal der Unterthans-treue des Herzogthums Krain“, ki jih je poklonil svitlemu bavarskemu vojvodu Maksimiljanu, sreberno svevinjo z zahvalni spomin.

Novičar iz mnogih krajev.

Po sklepu Nj. veličanstva od 5. t. m. je dunajski banki zaukazano, naj, kar naj več more, svojim postavam primerne predplačila (Vorschüsse) na avstrijske deržavne upopise in na obligacije zemljišne odveze ljudém dajé. — Po velikosti in premožnosti dežel pričakuje vlada večje ali manjše vdeležbe pri sedanjem zajemu; tako slišimo, da iz česke

dežele se pričakuje 70 milionov, zgornje Avstrije 15, iz Krajnskega 4 milione itd. — Nova vredba notárjev se ob kratkem pričakuje. — Od leta do leta si ljudje več dopisujejo po telegrafih; dohodki iz telegrafnih privatnih pisem so leta 1852 znesli 195.882 fl., leta 1853 pa že 372.203 fl. — Teržaškemu tergovcu Gopčeviču bo dunajska banka iz zadrege pomagala s 3 milioni fl. — 1. dan prihodnjega mesca se bo začel vsak dan en posebno hiter voz po železnici iz Dunaja v Ljubljano, odtod pa v Terst, tako, da kdor se bo ob sedmih zjutraj na Dunaju v ta voz vsedel, bo drugo jutro ob osmih že v Terstu. — Iz Dunaja se še zmiraj nič ne vé, kako jo je rusovski poslanec Goršakov opravil; sliši se, da je pruska vlada avstrijski pisala, da je odgovor rusovskega cara tak, da bi se z njim spet lahko začele pogodbe za mirno spravo rusovsko-turške vojske. Med tem pa gré vojska na Turškem zmiraj naprej; 2., 4., 6. in 7. dan t. m. so bile hude bitve pri Gjurgjevu, ktero mesto so Rusi 7. t. m. zapustiti mogli potem, ko je bilo na obéh stranéh veliko veliko kervi prelite; generalu Krulevú je bila roka odstreljena. Omer-paša stoji s 42.000 vojaki v Ruščuku; zmiraj več gré Turkov čez Donavo, tako, da 9. dan t. m. jih je bilo že 60.000 na vlaški zemlji. — Po ukazu kneza Goršakova od 27. p. m. se ima rusovska armada vse drugač postaviti, kakor je dosihmal bila; general Lüders ima s 65.000 vojaki obsesti stran pri Oltenici, Bukureštu, Buseu in Fokšanu; armada v Vlahii in Moldavi 220.000 glav močna, se ima za eno leto z živežem previditi; 1. in 2. bataljon vlaške straže ostane za zdaj v Bukureštu; Goršakov obderži začasno svoje glavno stanišče v Ursičeni; Lüders pa v Bukureštu. Govori se, da bo Menšikov prevzel višje poveljstvo namesto Paskieviča. Rusovske barke na črnem morju se bojo s štirimi pomnožile. — Ko so se unidan v Zemu nu poklonili turški poslanci iz Beligrada avstrijskemu vojskovodju Hess-u, so bili prijazno sprejeti, ne tako pa poslanci serbske vlade. — Pri Kronštadu še ni bilo nobene vojske. Maršal Napier je pa unidan pisal svoji vladi, naj mu dovoli Kronštadt napasti, kar mu je nek dovolila. Njemu na pomoč pride nanovo 20.000 Francozov in Angležev; Francoze bo peljal general Baraguey d'Hilliers. — Truplo slavnega polkovnika Karamsina, ki je padel pri Karakulu, so našli vlaški kmetje; peljano je bilo potem v Petrograd. — Na Španjskem je ostal punt le med armado, ljudstvo se nikjer ne vdeležuje. Že veliko let se razrušuje ta dežela po prekucijah, katerih glavarji so vseskozi generali, in le, če kak mogočen general kraljici na stran stopi in vlada deželo s krepko roko, je mir; kakor tacega moža ni v ministerstvu, ni mirú. Kaj bo konec tega punta, se tedaj ne vé. Ustajniki so se proti Aranjuezu obernili.

Pogovori vredništva.

Gosp. D. Š.: Še nismo prejeli obljubljené slike; kje hodi? — Gosp. iz Pušave: Prosimo, da nam blagovoljno pošljete nekatere póle omenjenega rokopisa na ogled.

Stan kursa na Dunaji 13. julia 1854.

Obligacije	5 %	85 ³ / ₄ fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	85 ¹ / ₄ fl.
deržavnega	4 ¹ / ₂ %	74 ⁷ / ₈ "	Windišgrac. " " 20 "	29 ³ / ₈ "
dolga	4 %	68 ¹ / ₄ "	Waldštejn. " " 20 "	30 ³ / ₈ "
	3 %	55 "	Keglevičeve " " 10 "	10 ¹ / ₄ "
	2 ¹ / ₂ %	42 "	Cesarski cekini.	6 fl. 8
Oblig. 5% od leta 1851 B		102 "	Napoleon dor (20 frankov)	10 fl. 15
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		83 "	Suverendor	18 fl. —
Zajemi od leta 1834		227 "	Pruski Fridrihsdor	10 fl. 53
" " 1839		126 ¹ / ₂ "	Nadavk (agio) srebra:	
" " 1854		89 ¹ / ₂ "	na 100 fl.	32 fl.